

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG XÂY DỰNG TỔ CHỨC CƠ SỞ ĐOÀN Ở CÁC HỌC VIỆN, TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI HIỆN NAY

NGUYỄN ĐÌNH LAM (*)

Tóm tắt: Nâng cao chất lượng xây dựng tổ chức cơ sở đoàn ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội là vấn đề cấp bách nhằm phát huy vai trò xung kích, sáng tạo của tuổi trẻ trong công tác giáo dục, đào tạo và nghiên cứu khoa học, góp phần xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” trong tình hình mới. Bài viết đánh giá thực trạng và đề xuất một số giải pháp nâng cao chất lượng xây dựng tổ chức cơ sở đoàn ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội hiện nay.

Từ khóa: Công tác đoàn; học viện, trường sĩ quan Quân đội; phong trào thanh niên; tổ chức cơ sở đoàn.

Abstract: Enhancing the quality of youth union organization development in military academies and officer schools is an urgent issue aimed at promoting the pioneering and creative role of young people in education, training and scientific research, contributing to building strong, comprehensive, “model and exemplary” units in the new situation. This article assesses the current situation and proposes several solutions to improve the quality of youth union organization development in military academies and officer schools at present.

Keywords: youth union work; military academies and officer schools; youth movement; youth union organization.

Ngày nhận bài: 15/6/2025

Ngày biên tập: 05/8/2025

Ngày duyệt đăng: 19/8/2025

1. Thực trạng chất lượng xây dựng tổ chức cơ sở đoàn ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội

1.1. Những kết quả đạt được

Có thể khẳng định, nhận thức, trách nhiệm của hầu hết chủ thể, lực lượng đối với xây dựng tổ chức cơ sở đoàn (TCCSĐ) đã có những chuyển biến tích cực. Các cấp ủy đảng đã nhận thức đầy đủ hơn về vị trí, vai trò của TCCSĐ và sự cần thiết phải nâng cao chất lượng xây dựng TCCSĐ, từ đó đã quán triệt, triển khai thực hiện nghiêm túc chỉ thị, nghị quyết, quy định, hướng dẫn về thanh niên, công tác thanh niên và xây dựng tổ chức phù hợp với nhiệm vụ đơn vị và đặc điểm của TCCSĐ. Cán bộ chủ trì các cấp đã luôn bám sát các chỉ thị, nghị quyết, hướng dẫn của cấp trên, tình hình thực tiễn đơn vị để

xác định nội dung, chỉ tiêu, biện pháp xây dựng TCCSĐ trong kế hoạch công tác của đơn vị; tích cực chỉ đạo từng TCCSĐ triển khai thực hiện kế hoạch xây dựng tổ chức đoàn vững mạnh. Cơ quan chính trị đã chủ động tham mưu, đề xuất với ban thường vụ, đảng ủy, ban giám đốc (ban giám hiệu) các chủ trương, nội dung, biện pháp về xây dựng TCCSĐ; kịp thời chỉ đạo, hướng dẫn các đơn vị nâng cao chất lượng các TCCSĐ; tham mưu, đề xuất, xây dựng kế hoạch và trực tiếp tổ chức tốt các lớp bồi dưỡng, tập huấn về kỹ năng, nghiệp vụ công tác đoàn cho đội ngũ cán bộ đoàn các cấp.

Nội dung, biện pháp xây dựng TCCSĐ cơ bản phù hợp với tình hình thực tiễn, đạt mục tiêu, yêu cầu đề ra. Đại đa số cấp ủy đảng, cán bộ chủ trì và cơ quan chính trị đã quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo, hướng dẫn thực hiện có hiệu quả công tác xây dựng Đoàn.

(*) *ThS; Học viện Chính trị*

Việc vận dụng và thực hiện nội dung xây dựng TCCSĐ về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và hành động được triển khai khá tốt, phù hợp với đặc điểm đơn vị; công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, nâng cao đạo đức cách mạng cho cán bộ, đoàn viên, thanh niên (ĐVTN) được tiến hành có hiệu quả; việc kiện toàn ban chấp hành, bồi dưỡng nâng cao phẩm chất, năng lực của đội ngũ cán bộ đoàn được tiến hành thường xuyên, kịp thời, có chất lượng; phát huy tốt vai trò, trách nhiệm của đội ngũ cán bộ, ĐVTN trong xây dựng TCCSĐ.

Tổ chức thực hiện có hiệu quả các phong trào hành động cách mạng, các hoạt động xung kích của Đoàn; thực hiện hình thức nêu gương, nhân rộng điển hình tiên tiến có sự chuyển biến khá tốt. Hoạt động tự học tập, tu dưỡng, rèn luyện của cán bộ, ĐVTN được tổ chức chặt chẽ, đi vào chiều sâu; hoạt động kiểm tra, giám sát, khen thưởng, kỷ luật, sơ kết, tổng kết, rút kinh nghiệm xây dựng TCCSĐ được tiến hành nghiêm túc, nền nếp, kịp thời. Tổ chức tốt các hoạt động đấu tranh phòng, chống âm mưu, thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch; các biểu hiện tiêu cực, suy thoái, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ TCCSĐ. Phát huy khá tốt vai trò các thiết chế văn hóa trong tham gia xây dựng TCCSĐ; hoạt động giao lưu, phối hợp, kết nghĩa với địa phương trong xây dựng TCCSĐ được mở rộng, tăng cường.

Kết quả xây dựng TCCSĐ được nâng lên và đa số đều hoàn thành tốt nhiệm vụ. Các TCCSĐ đã “thường xuyên củng cố, kiện toàn ban chấp hành đoàn các cấp, kịp thời tổ chức các lớp bồi dưỡng kỹ năng công tác Đoàn cho cán bộ, ĐVTN đặc biệt là sau mỗi nhiệm kỳ đại hội... Xây dựng đội ngũ cán bộ đoàn đủ về số lượng, bảo đảm về chất lượng, có trách nhiệm, nhiệt tình, tâm huyết với phong trào”⁽¹⁾. Chất lượng xung kích thực hiện nhiệm vụ giáo dục, đào tạo, nghiên cứu khoa học, thực hiện nếp sống chính quy, rèn luyện kỷ luật, xây dựng môi trường văn hóa, bảo đảm an toàn của tổ chức đoàn có nhiều chuyển biến tích cực, ngày càng đi vào nền nếp, có chiều sâu.

1.2. Một số hạn chế

Bên cạnh những kết quả đạt được, trong quá trình hoạt động TCCSĐ cũng còn hạn

chế do nhận thức, trách nhiệm của một số tổ chức, lực lượng đối với công tác này chưa thật đầy đủ, sâu sắc. Ví dụ, báo cáo của Học viện Hậu cần đã chỉ ra rằng “Công tác lãnh đạo, chỉ đạo công tác đoàn và phong trào thanh niên của một số cấp ủy, chỉ huy chưa được quan tâm đúng mực, chất lượng hiệu quả lãnh đạo, chỉ đạo có mặt còn hạn chế”⁽²⁾. Cơ quan chính trị có những thời điểm chưa phát huy hết vai trò, chức năng; tham mưu, chỉ đạo, hướng dẫn xây dựng TCCSĐ chưa thật sát với đặc điểm của mỗi loại hình đơn vị; chưa phát huy hiệu quả vai trò của ban (trợ lý) công tác quần chúng đối với công tác xây dựng TCCSĐ.

Công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, nâng cao đạo đức cách mạng cho cán bộ, ĐVTN có lúc, có nơi tiến hành chưa hiệu quả, thiếu chiều sâu. Việc kiện toàn ban chấp hành, bồi dưỡng nâng cao phẩm chất, năng lực cho đội ngũ cán bộ đoàn có thời điểm chưa kịp thời, có nơi còn bị động, có mặt chưa đáp ứng yêu cầu. Công tác như kiểm tra, giám sát, khen thưởng, kỷ luật, sơ kết, tổng kết, nêu gương, rút kinh nghiệm xây dựng TCCSĐ, đấu tranh phòng, chống các thủ đoạn chống phá, các biểu hiện tiêu cực, giao lưu phối kết hợp với địa phương... có nơi, có thời điểm chưa chặt chẽ, kịp thời, mang tính hình thức, bị động. Kết quả xây dựng TCCSĐ theo mục tiêu, yêu cầu còn một số hạn chế: “Vai trò, trách nhiệm, ý thức tự giác ở một số cán bộ, ĐVTN trong học tập, rèn luyện có mặt chưa đáp ứng tốt yêu cầu nhiệm vụ. Có cán bộ, ĐVTN ý thức tổ chức kỷ luật kém, còn vi phạm kỷ luật Quân đội, quy định của đơn vị”⁽³⁾.

Chất lượng xung kích thực hiện nhiệm vụ giáo dục, đào tạo, nghiên cứu khoa học, xây dựng nền nếp chính quy, môi trường văn hóa, rèn luyện kỷ luật, bảo đảm an toàn của TCCSĐ có mặt chưa đáp ứng yêu cầu thực tiễn: “Việc tổ chức giúp đỡ nhau trong học tập chưa tốt nên còn nhiều học viên, sinh viên vi phạm quy chế thi, vi phạm kỷ luật học tập, nợ môn, thi lại, học lại còn cao, tỷ lệ sinh viên tốt nghiệp đúng hạn thấp”⁽⁴⁾. Bên cạnh đó, “Hoạt động nghiên cứu khoa học của đối tượng ĐVTN là học viên đào tạo sĩ quan cấp phân đội còn ít, số lượng hồ sơ tham gia Giải thưởng “Tuổi trẻ sáng tạo” chưa nhiều”⁽⁵⁾.

Ảnh minh họa.

2. Giải pháp nâng cao chất lượng xây dựng tổ chức cơ sở đoàn ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội

Một là, tạo sự chuyển biến về nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể, lực lượng đối với nâng cao chất lượng xây dựng TCCSĐ.

Đây là giải pháp quan trọng hàng đầu, có ý nghĩa quyết định đến nâng cao chất lượng xây dựng TCCSĐ. Lý luận nhận thức mác-xít chỉ rõ: nhận thức là cơ sở của hành động, nhận thức đúng mới có hành động đúng; nhận thức không đúng sẽ vấp phải những sai lầm, khuyết điểm trong hoạt động thực tiễn. Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng: “Tư tưởng đúng thì hành động mới khỏi sai lạc và mới làm tròn nhiệm vụ cách mạng được”⁽⁶⁾. Theo đó, cần tạo sự chuyển biến nhận thức đối với các quan điểm của Đảng, Nhà nước, Trung ương Đoàn và Quân đội về công tác xây dựng Đoàn. Thông qua sinh hoạt của các tổ chức trong đơn vị nhằm giáo dục, quán triệt làm chuyển biến nhận thức, trách nhiệm cho các chủ thể, lực lượng. Tổ chức các hoạt động thực tiễn và xung kích của Đoàn ở đơn vị, qua đó kịp thời phát hiện những hạn chế, khuyết điểm, nhận thức và hành động không đúng để có chủ trương, biện pháp lãnh đạo, chỉ đạo, chấn chỉnh, khắc

phục. Thông qua đại hội đoàn, hội nghị sơ kết, tổng kết công tác xây dựng Đoàn để thấy rõ những ưu điểm, hạn chế, nguyên nhân và trách nhiệm để từ đó có phương hướng, biện pháp hiệu quả trong thời gian tới.

Hai là, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo, hướng dẫn của cấp ủy đảng, cán bộ chủ trì và cơ quan chính trị đối với nâng cao chất lượng xây dựng TCCSĐ.

Cấp ủy đảng các cấp cần tập trung lãnh đạo quán triệt, cụ thể hóa quan điểm, đường lối, chính sách của Đảng, Nhà nước, Trung ương Đoàn và Quân đội về thanh niên, công tác thanh niên và xây dựng Đoàn. Cơ quan chính trị chủ động tham mưu, đề xuất với đảng ủy, ban thường vụ những chủ trương, biện pháp lãnh đạo hiệu quả; ban hành các văn bản, trực tiếp chỉ đạo, hướng dẫn, kiểm tra hoạt động xây dựng TCCSĐ phù hợp với tình hình thực tiễn. Cán bộ chủ trì các cấp phát huy tốt vai trò, trách nhiệm, tăng cường chỉ đạo, quản lý, kiểm tra, giám sát đối với xây dựng TCCSĐ. Lồng ghép chương trình, kế hoạch hoạt động của Đoàn vào kế hoạch, chương trình công tác của đơn vị; lãnh đạo các đoàn thể và Hội đồng quân nhân làm tốt công tác phối hợp, hiệp đồng trong tham gia xây dựng TCCSĐ; lãnh đạo tổ chức tốt

sơ kết, tổng kết, rút kinh nghiệm đi đôi với tăng cường kiểm tra, giám sát hoạt động nâng cao chất lượng xây dựng TCCSD ở các cơ quan, đơn vị. Đề xuất, kiến nghị với cấp ủy, chỉ huy và cơ quan chức năng cấp trên những nội dung, biện pháp và điều kiện bảo đảm cho xây dựng TCCSD, nhất là nguồn lực tài chính, cơ sở vật chất, các thiết chế văn hóa, tạo điều kiện thuận lợi cho TCCSD hoạt động.

Ba là, vận dụng linh hoạt, sáng tạo các biện pháp xây dựng TCCSD phù hợp với đặc điểm các học viện, trường sĩ quan Quân đội.

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh yêu cầu: “Về phần mình, thì Đoàn phải nghiên cứu tìm ra nhiều hình thức và phương pháp thích hợp để đoàn kết và tổ chức thanh niên một cách rộng rãi và vững chắc, để làm tròn những nhiệm vụ mà Đảng và Chính phủ giao phó cho thanh niên, cho Đoàn”⁽⁷⁾. Theo đó, thông qua hoạt động lãnh đạo của cấp ủy đảng, bám sát thực tiễn hoạt động xây dựng TCCSD, tập trung khắc phục khâu yếu, mặt yếu. Bảo đảm thường xuyên, toàn diện và có chiều sâu, có trọng tâm, trọng điểm các hoạt động chỉ đạo, quản lý điều hành của đội ngũ cán bộ chủ trì các cấp.

Đa dạng hóa hoạt động tuyên truyền, giáo dục, thi đua, nêu gương, nhân rộng điển hình tiên tiến, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch. Thường xuyên củng cố, kiện toàn ban chấp hành đoàn các cấp; duy trì nghiêm chế độ, nền nếp sinh hoạt Đoàn; tăng cường bồi dưỡng kỹ năng, nghiệp vụ, vận dụng linh hoạt, kịp thời các biện pháp của công tác chính sách; tổ chức tốt các phong trào, cuộc vận động của thanh niên. Tận dụng triệt để những thành tựu của khoa học, công nghệ, nhất là công nghệ số trong xây dựng TCCSD. Linh hoạt, sáng tạo trong hoạt động kiểm tra, giám sát, khen thưởng, kỷ luật; sơ, tổng kết, rút kinh nghiệm bảo đảm thực chất, hiệu quả. Tổ chức tốt các hoạt động giao lưu, phối hợp, kết nghĩa với địa phương trong xây dựng TCCSD.

Bốn là, thường xuyên củng cố, kiện toàn Ban Chấp hành Đoàn các cấp.

Trên cơ sở quán triệt, nắm vững các quan điểm, nguyên tắc của Đảng, Điều lệ Đoàn và quy định, hướng dẫn của cấp trên; thường xuyên củng cố, kiện toàn ban chấp hành đoàn các cấp bảo đảm kịp thời, đủ về số

lượng, cơ cấu hợp lý và chất lượng cao. Kết hợp công tác tư tưởng với công tác tổ chức và chính sách; củng cố, kiện toàn cả trước, trong và sau đại hội. Trong từng thời điểm, nếu thiếu khuyết, căn cứ vào tình hình thực tiễn cụ thể để lựa chọn nhân sự chỉ định hoặc bầu bổ sung kịp thời. Thường xuyên làm tốt công tác quản lý, giáo dục, rèn luyện cán bộ đoàn; kết hợp chặt chẽ quản lý cán bộ, đảng viên với quản lý cán bộ đoàn.

Nâng cao chất lượng xây dựng TCCSD ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội hiện nay chịu sự tác động tổng hợp của nhiều nhân tố chủ quan và điều kiện khách quan, bên cạnh thuận lợi thì vẫn còn những khó khăn, thách thức. Vì vậy, chủ thể và các lực lượng cần nắm vững thực trạng chất lượng xây dựng TCCSD hiện nay; quán triệt, vận dụng sáng tạo quan điểm, mục tiêu, yêu cầu, nhiệm vụ xây dựng Đoàn trong tình hình mới; căn cứ vào tình hình cụ thể vận dụng linh hoạt, sáng tạo các giải pháp nhằm đạt hiệu quả cao nhất trong thực tiễn./.

Ghi chú:

(1) Trường Sĩ quan Công binh, *Báo cáo tổng kết công tác đoàn và phong trào thanh niên tại Đại hội đại biểu Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Nhà trường lần thứ X, giai đoạn 2022 - 2027*, Bình Dương, 2022, tr.13.

(2) Học viện Hậu cần, *Báo cáo chính trị tại Đại hội đại biểu Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Học viện lần thứ X (2022 - 2027)*, H.2022, tr.5.

(3) Trường Sĩ quan Chính trị, *Báo cáo chính trị tại Đại hội đại biểu Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Nhà trường lần thứ VI (2022 - 2027)*, H.2022, tr.17.

(4) Học viện Kỹ thuật quân sự, *Báo cáo chính trị tại Đại hội đại biểu Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Học viện lần thứ IX, giai đoạn 2022 - 2027*, H.2022, tr.10.

(5) Học viện Hải quân, *Báo cáo chính trị tại Đại hội đại biểu Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Học viện lần thứ XIX (2022 - 2027)*, Khánh Hòa, 2022, tr.8.

(6) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 6, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.360.

(7) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 10, sdd, tr.439.